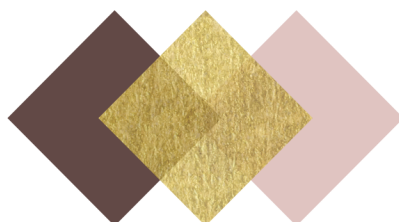

ספר
דברים

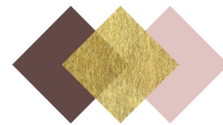
OVERVIEW

A TEACHER'S RESOURCE

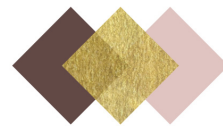
ספר
דברים
OVERVIEW

מבנה ספר דברים

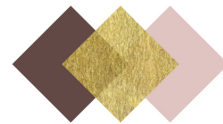
1-2

הקדמת הרמב"ן

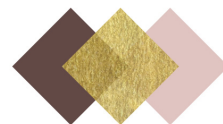
3-6

מפת ארץ ישראל

7-8

מצוות ולמודים

9-12

TORAHUMESORAH

Torah Umesorah 2016 Lakewood, New Jersey

CURRICULUM
GRAPHICS & LAYOUT
TYPSETTING

Mrs. E. Brodsky & Mrs. G. Kokis
Mrs. L. Falk
Mrs. S.E. Rubnitz

שנת 2488 א' שבט עד ז' אדר

עקב	ואתחנן	דברים
מצוה	תוכחה	דברי פתיחה
	תוכחה	תוכחה על חטאי ב"י במדבר
	אזהרות שמירת המצוות אסור ע"ז ויחוד ה'	
	עשרת הדברות	

ספר דברים

משנה תורה

ברכת משה רבנו לשבטים

Poster for Classroom

ספר דברים משנה תורה

שנת 2488 א' שבט עד ז' אדר

דברים	ואתחנן	עקב	ראה	שופטים	כי תצא	כי תבא	נצבים	וינח
תוכחה	מצוות מחודשות ומצוות מבוארות	ברית ערבות מואב	דברי כ					

Student Version

14 שנת 2488 א' שבט עד ו' אדר										
יום פטירה של משה רבנו										
זאת הברכה										
דברים										
עקב										3 תוכחה דברי פתיחה חוכמה על חסאי ב' במדבר חוכמה אזהרות ששירת המצות אסור ג'ו יחוד ה' עשרת הדברות קריאת שמע
ראה										
שופטים										4 5 6 7
כי תצא										
כי תבא										8 9
נצבים										
וינך										10 11 12 13
האיזנו										
וזאת הברכה										דברי פרידה ועתידות 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3
דברי פרידה ועתידות										

10 רמב"ן (כי תבא כו:טז)
 הגנה השלים משה לבאר את התורה ולחדש את כל המצוות שצוה אותו ה' לחדש להם

ברית ערבות מואב כי תבא כז-נצבים כט

11 רש"י ברכות מח
 בשלשה מקומות נתנה התורה לישראל בסיני באהל מועד, בהר גריזים, ובערבות מואב ובכל אחד נכרתה ברית

12 אברבנל (כי תבא כח: טט)
 והנכון אצלי שאמרו "אלה דברי הברית וגו' לא אמרו בלבד על הברכות והקלות שזכרו בפרשה ואינה סתימת הדברים אשר קדמו אבל הוא הקדמת הפרשה הנמשכת והתחלת הברית הנוכח בפרשת נצבים ועליו נאמר אלה דברי הברית

אבן עזרא (כי תבא כט:א)
 ויקרא משה לכל ישראל. לברות הברית, על כן אחריה "אתם נצבים היום"

רמב"ן (כי תבא כט:א)
 כי אחרי שהשלים לאמר להם דברי הברית קראם עוד שמע ישראל אתם ראיתם כי לא הלכו מלפניו שהכל מחבר הוא הברית של ערבות מואב היתה שקבלו עליהם את התורה ובאלות ובקלות שבפ' כי תבא ולהלן כותב רבנו בריש פ' נצבים שהברית היתה השבועה (פני ירושלים על הרמב"ן)

דברי פרידה ועתידות נצבים ל-וזאת הברכה לד

13 רמבן (נצבים לא)
 כי הפרשה הזאת עתידה

רמב"ן (וינך לא:א)
 אחרי עברם בברית הלכו מלפניו ויאמר הכתוב עתה כי משה הלך ממחנה לזיה אל מחנה ישראל לכבודם כמי שרצה ליפטר מחברו...

אחרי הברכות והקלות וברברים שלאחריהן... הוא מתפנה עתה... לצרכי השעה לדברים שעדין היו מוטלים עליו לפני מותו... היה לו להפריד מן העם... (רשר"ה)

14 אוה"ח (דברים א:א)
 עוד ירצה לרמוז חשבון ימים אשר הוכיח לישראל שהם מספר אלה וכן מוכיחם הכתובים כי באחד לחדש שבט התחיל לדבר אליהם דכתיב "בעשתי עשר חרש באחד לחדש" והוא נצבן בשבעה באדר הרי שלשים וששה כמספר אלה שבהם דבר הדברים...

1 הקדמת הרמב"ן לספר דברים

2 רמב"ן (דברים א:א)

תוכחה דברים א -ואתחנן ד

3 רמב"ן (דברים א:א)

כי כאשר הואיל משה לבאר להם המצות, אמר להם בתחלת דבריו "ה' אלקינו דבר אלנו בחרב לאמר" (דברים א:ו) אחרי שנתן לנו עשרת הדברות שנכבש הארץ מיד... וחטאתיכם גרמו לכם זה וזה

רש"י (דברים א:א)
 לפי שהן דברי תוכחות...

4 רמב"ן (ואתחנן ג:כג)
 וכאן הזכיר זה להודיע כי הארץ היתה חביבה עליו מאד ולא זכה אליה בעבורם וכל זה מתוכחותיו

5 רמב"ן (ואתחנן ג:כד)
 והנה השלים התוכחות בזה שהודיע אותם שגרמו אבותיהם רעה על עצמם וגם עליו גרמו עונש שלא יעבר לארץ אבל הם הבנים יעברו וירשו אותה אם לא יהיו כאבותם דור סורר ומרה ולכן יתחיל עתה להזהירם בכללי המצוות...

6 רמב"ן (ואתחנן ד:מא)
 ...כי משה אסף כל ישראל לבאר להם התורה, ופתח להם בדברי התוכחות וכאשר אמר בפניהם תוכחותיו במה שעשו ואזהרות על עבודה זרה ועל יחוד ה' והשלים להם שישמרו חקיו ומצותיו למען ייטב להם (ד:מ) ואחרי כן קרא בקול גדול אל כל ישראל שהיו שם ואמר אליהם (ואתחנן ה:א) "שמע ישראל את החקים ואת המשפטים וגו'" (ואתחנן ה:א) כי עתה יפתח במצוות ובבאר התורה.

מצות מבוארות ומצות מחודשות ואתחנן ה - כי תבא כו

7 רמב"ן (ואתחנן ה:א)
 ועתה יתחיל במשנה תורה ואמר להם עשרת הדברות

8 רמב"ן (עקב ט:ח)
 קודם שיפתח להם בביאור התורה כלל הוכיח אותם בעונות אשר גרמו להם רעה ולא נמחלו והזכיר להם עין המרגלים ומי מריבה ואחר כן באר עשרת הדברות ופרשת יחוד ה'... והזהיר במצות בכללם... ועתה בא להתחיל בפרטי המצות וקודם שיזכיר אחת מהם בפרט יחזור להוכיח אותם ולפקוד עליהם את כל עונותיהם שעשו מעת שקבלו התורה והלאה

9 מלבי"ם (דברים א)
 החמשה פסוקים הראשונים הם הקדמה כוללת לכל ספר משנה תורה... דברי הספר הזה מחלק לשני חלקים שמן פסוק ו' ה' אלקינו דבר אילנו בחרב" עד פרשה י"ב שמתחיל "אלה החקים המשפטים אשר תשמרון לעשות" הם דברי מוסר ותוכחה שמזכיר להם טובת הבורא עליהם ומה שחטאו כנגדו ומזהיר אותם על יראת ה' ואהבתו ולא לשכח טובותיו ומעמד הר סיני וכדומה (כי המצוות שבאו בין הדברים באנו גררא) ומן הפרשה י"ב והלאה עד פ' כז הוא ספר המצות שצוה אותם מצות רבות

הקדמה לספר דברים פסוקים א-ה

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, בעבר הירדן - במדבר, בערבה מול סוף, בין פאנן ובין תפל, ולבן, נחצרת, ודי זקב. אחד עשר יום מחרב - דרך הר שעיר עד קדש ברנע. ויהי בארבעים שנה, בעשתי עשר חודש באחד לחודש, דבר משה אל בני ישראל, ככל אשר צנה יהוה אתו אלהים. אחרי הכתו את סיחון מלך האמורי אשר יושב בחשבון, ואת עוג מלך הבשן אשר יושב בעשתרת באדרעי. בעבר הירדן, בארץ מואב, הואיל משה באר את התורה הזאת. לאמר:

<p>משה רבנו מדבר אל ב"י</p>	<p>"דבר משה אל כל ישראל"</p>	<p>כדי?</p>
-----------------------------	------------------------------	-------------

<p>שנת הארבעים א' שבט 2488 אחרי כבוש הארצות של סיחון ועוג</p>	<p>"ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש באחד לחודש" "אחרי הכתו את סיחון מלך האמורי... ואת עוג מלך הבשן"</p>	<p>מתו?</p>
---	---	-------------

<p>ערבות מואב</p>	<p>"בעבר הירדן בארץ מואב"</p>	<p>איפה?</p>
-------------------	-------------------------------	--------------

<p>תוכחה מצוות מחודשות מצוות מבוארות</p>	<p>"אלה הדברים אשר דבר משה" "דבר משה אל כל ישראל ככל אשר צוה ה' אותו אליהם" "הואיל משה באר את התורה"</p>	<p>מה?</p>
--	--	------------

למה הוכיח את בני"י?
למה באר את התורה?
למה מצות חדשות?
(הקדמת הרמב"ן)

למה?

הספר הזאת ענינו ידוע שהוא משנה התורה, יבאר בו משה רבינו לדור הנכנס בארץ רב מצות התורה הצריכות לישראל. ולא יזכיר בו דבר בתורת הכהנים, לא במעשה הקרבנות, ולא בטקרת הכהנים ומעשיהם, שכבר ביאר אותם להם, והכהנים זריזים הם לא יצטרכו לאזהרה אחר אזהרה.

ענין הספר
משנה תורה

אבל בישראל יחזיר המצות הנוהגות בהם, פעם להוסיף בהן ביאור, ופעמים שלא יזכיר אותן רק להזהיר את ישראל ברב אזהרות, כמו שיבאו בספר הזה בענייני עבודה זרה אזהרות מרובות זו אחר זו, ותוכחות וקול פחדים אשר יפחיד אותם בכל ענשי העברות.

מצוות
מבוארות

ועד יוסיף בספר הזה קצת מצות שלא נזכרו כלל, כגון היבום (להלן כה), ודין מוציא שם רע (להלן כב), והגרושין באשה (להלן כד), ועדים זוממין (להלן ט), וזולתם. וכבר נאמרו לו כלם בסני, או באהל מועד בשנה הראשונה, קדם המרגלים, כי בערבות מואב לא נתחדשו לו אלא דברי הברית כאשר נתפרש בו. ועל כן לא נאמר בספר הזה, "וידבר ה' אל משה לאמר, צו את בני ישראל", או "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם" מצוה פלונית. אבל לא נכתבו המצות בספרים הראשונים שידבר עם יוצאי מצרים, כי אולי לא נהגו באותן המצות רק בארץ אף על פי שהן חובת הגוף, כאשר בא בענין הנסכים (במדבר טו), או מפני שאינן תדירות, לא הזכירם רק בבגנים נוהלי הארץ.

מצוות
מחודשות

וטרם שיתחיל בביאור התורה התחיל להוכיחם ולהזכיר להם עונותיהם, כמה ימרוהו במדבר, וכמה התנהג עמהם הקדוש ברוך הוא במדת רחמים. וזה להודיע חסדיו עמהם, ועוד שיוכחו בדבריו שלא יחזרו לקלוקלם פן יספו בכל חטאתם, ולחזק לבם בהודיעו אותם כי במדת רחמים יתנהג עמהם לעולם, שלא יאמר אדם לא נוכל לרשת את הארץ כי אין אדם אשר לא יחטא, ומיד תהיה מדת הדין מתוחה כנגדנו ונאבד. ולכן הודיעם משה רבינו כי הקדוש ברוך הוא רחמן מלא רחמים, כי הסליחה והמחילה ממנו יתברך סיוע ועזר לבני אדם בעבודתו, וכענין שאמר הכתוב (תהלים קל ד) "כי עמך הסליחה למען תנרא."

תוכחה על
חטאתם

למה?

למה הוכיח את בני?
למה באר את התורה?
למה מצות חדשות?

מצוות מבוארות

1. להוסיף להם באור
2. להזהיר את ישראל ברוב אזהרות

למשל: *אבוצפ ציפ*

תוכחה

1. להודיע חסדיו עמהם
2. שיכוחו בדברים שלא יחזרו לקלקולם
3. לחזק לבם

מצוות מחודשות

1. לא נהגו באותן המצוות
2. אינן תדירות

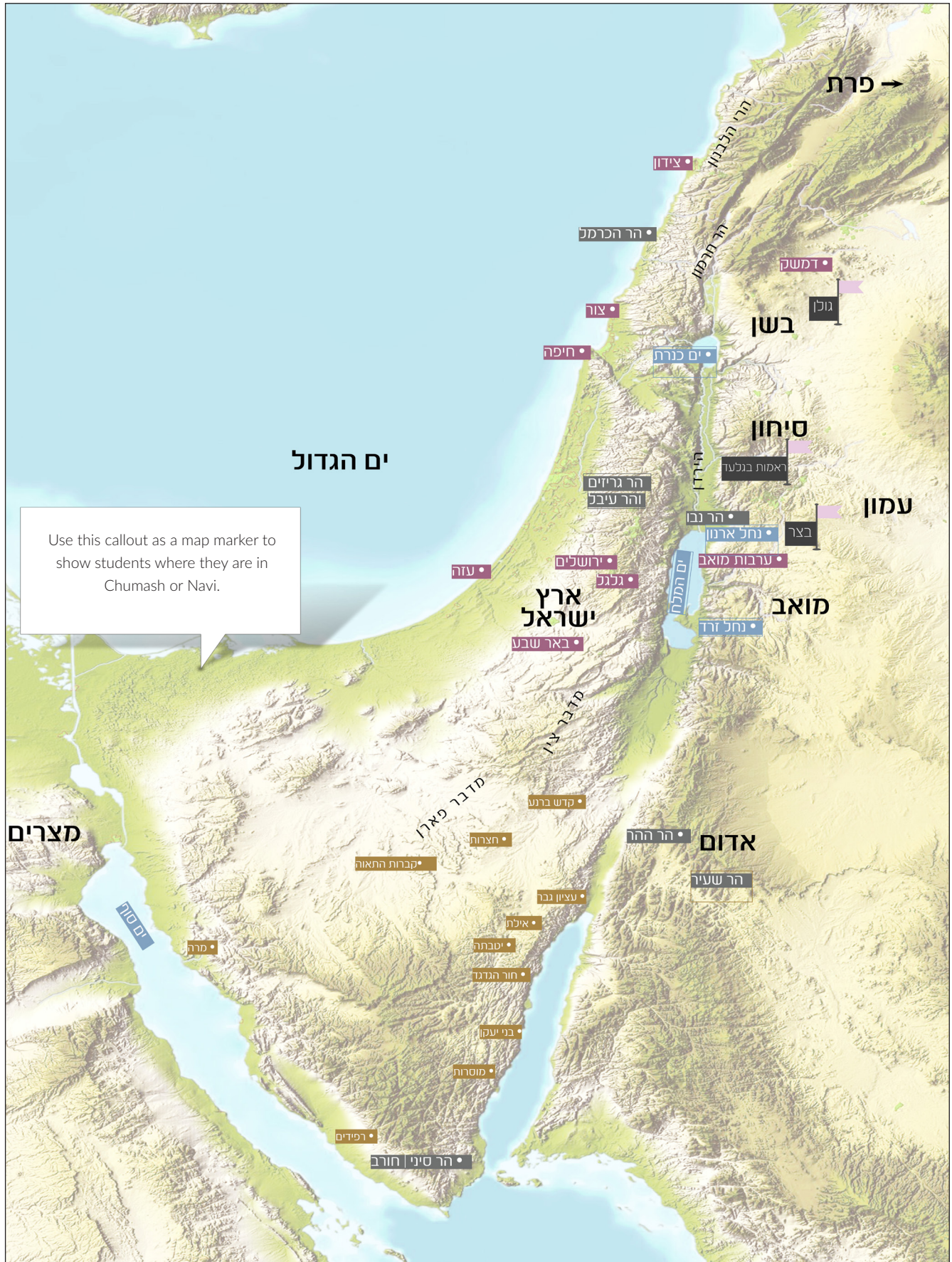
למשל: *יבוק ומוליא לם ניץ*

אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל, בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבָּר, בְּעֶרְבָה מִוֶּל סוּף, בֵּין פָּאָרְזַן וּבֵין תְּפֹל, וְלִבְּן, וַחֲצֵרֶת, וְדִי זָהָב.

אלו הן דברי תוכחות:

<p>שהכעסוהו במדבר "מי יתן מותנו"</p>	<p>בשביל מה שהכעיסוהו במדבר "מי יתן מותנו ביד ה' בארץ מנאים"</p>	<p>בְּמִדְבָּר</p>
<p>שחטאו בערבות מואב בבעל פאור</p>	<p>בשביל הערבה שחטאו בצעל פעור בשמים בערבות מואב</p>	<p>בְּעֶרְבָה</p>
<p>שהמרו בים סוף ב' פעמים</p>	<p>בזאם לים סוף שאמרו על מה שהמרו בים סוף "המבלי אין קברים במנאים" וכן בנסעם מתוך הים (אמרו כשם שאנו עולים מלד זה, כך מנאים עולים...)</p>	<p>מִוֶּל סוּף</p>
<p>שתפלו על המן שהוא לבן</p>	<p>שתפלו על המן שהוא לבן "ונפשנו קלה בלחם הקלקל"</p>	<p>וּבֵין תְּפֹל, וְלִבְּן,</p>
<p>מרגלים</p>	<p>על מה שעשו במדבר פארן ע"י המרגלים</p>	<p>בֵּין פָּאָרְזַן</p>
<p>מחלקת קרח מרגלים לא למדו ממה שנעשו למרים בחצרות</p>	<p>במחלקתו של קרח הי' לכם ללמד ממה שעשיתי למרים בחצרות בשביל לשון הרע, ואתם נדברתם במקום "וידבר העם באלקים ובמשה" ת"א: דארגיזו על בשרא - קברות התאווה</p>	<p>וַחֲצֵרֶת</p>
<p>חטא העגל שנעשה מזהב</p>	<p>הוכיחן על העגל שעשו בשביל רב זהב שהיה להם</p>	<p>וְדִי זָהָב</p>

מפת ארץ ישראל

Use this callout as a map marker to show students where they are in Chumash or Navi.

מקורות למפת ארץ ישראל

דברים	
אלה הדברים... במדבר בערבה מול סוף בין פארן... וחצרות	דברים א':א'
אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע	דברים א':ב
אחרי הכתו את סיוחן מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן אשר יושב בעשתרות באדרעי	דברים א':ד
ובאו הר האמרי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד הנהר הגדול נהר פרת	דברים א':ז
ואתם פנו... וסעו המדברה דרך ים סוף	דברים א':מ
הישיבים בשעיר מדרך הערבה מאילת ומעציון גבר ... ונפן דרך מדבר מואב	דברים ב':ח
אל תצר את מואב	דברים ב':ט
עתה קומו ועברו לכם את נחל זרד	דברים ב':יג
וקרבת מול בני עמון	דברים ב':ט
והעוים הישיבים בחצרים עד עזה	דברים ב':כג
קומו וסעו ועברו את נחל ארנן	דברים ב':כד
ואשלח מלאכים ממדבר קדמות	דברים ב':כו
מערער אשר על שפת נחל ארנן והעיר אשר בנחל ועד הגלעד	דברים ב':לו
רק אל ארץ בני עמון לא קרבת כל יד נחל יבק	דברים ב':לז
ונלכד את כל עריו... כל חבל ארגב	דברים ג':ד
מנחל ארנן עד הר חרמון	דברים ג':ח
כל ערי המישור (דרום של עמון וצפון של מואב וכל הגלעד וכל הבשן)	דברים ג':י
הנה ערשו ערש ברזל הלא הוא ברבת בני עמון	דברים ג':יא
ואת הארץ הזאת ירשנו בעת ההיא מערער אשר על נחל ארנן וחצי הר הגלעד	דברים ג':יב
גבולת 2.5 שבטים	דברים ג':יז
והערבה (שבין ים כנרת לים המלח) והירדן וגבל מכנרת ועד ים הערבה ים המלח תחת אשדות הפסגה	דברים ג':יז
ואתחנן	
עלה ראש הפסגה (ראש הר נבו)	ואתחנן ג:כז
את בצר במדבר בארץ המישור לראובני ואת ראמת בגלעד לגדי ואת גולן בבשן למנשי	ואתחנן ד:מג
בעבר הירדן בגיא מול בית פעור (הכוונה בכל אלה לערבות מואב)	ואתחנן ד:מו
מערער אשר על שפת נחל ארנן ועד הר שיאן הוא חרמון	ואתחנן ד:מח
וכל הערבה עבר הירדן מזרחה	ואתחנן ד:מט
עקב	
ובתבערה ובמסה ובקברות התאווה	עקב ט:כב
ובשלח ה' אתכם מקדש ברנע לאמר עלו (להר שעיר) ורשו את הארץ	עקב ט:כג
ובני ישראל נסעו מבראות בני יעקן מוסרה	עקב י':ו
ומשם נסעו הגדגדה ומן הגדגדה יטבתה	עקב י':ז
כל המקום אשר תדרך כף רגליכם מן המדבר (ממדבר פארן שהוא גבול הדרומי) והלבנון (הוא גבול הצפוני) מן הנהר נהר פרת ועד ים האחרון (ים הגדול)	עקב יא:כד
ראה	
ונתתה את הברכה על הר גריזים ואת והקללה על הר עיבל	ראה יא:כט
הלא המה בעבר הירדן... אצל אלוני מרה (שכם)	ראה יא:ל
כי תבא	כי תבא
וה' בעברכם את הירדן תקימו את האבנים... בהר עיבל	תבא כז:ד
אלה יעמדו לברך את העם על הר גריזים	תבא כז:ב
ואלה יעמדו על הקללה בהר עיבל	תבא כז:ג
האזינו	
עלה אל הר העברים הזה הר נבו בארץ מואב אשר על פני יריחו	האזינו לב:מט

יב:ז	תמה.	שלא לאכל בכור תמים חוץ לירושלים
יב:ז	תמו.	שלא לאכל קדשי הקדשים חוץ לעזרה
יב:ז	תמז.	שלא לאכל בשר העולה
יב:ז	תמח.	שלא לאכל קדשים קלים קדם זריקת דמים
יב:ז	תמט.	שלא יאכל כהן בכורים קדם הנחתם בעזרה
יב:ט	תנ.	שלא לעזב הלוי מלתו לו מתנותיו
יב:כא	תנא.	מצות שחיטה
יב:כג	תנב.	שלא לאכל אבר מן החי
יב:כו	תנג.	להביא קדשים בבית הבחירה
יג:א	תנד.	שלא להוסיף על המצות ופרושן
יג:א	תנה.	שלא לגרע ממצות התורה
יג:ד	תנו.	שלא לשמע ממתנבא בשם עבודה זרה
יג:ט	תנז.	שלא לאהב המסית
יג:ט	תנח.	שלא לעזב שנאתו על המסית
יג:ט	תנט.	שלא להציל המסית
יג:ט	תס.	שלא ללמד זכות למסית
יג:ט	תסא.	שלא למנע מללמד על המסית חובה
יג:ב	תסב.	שלא להסית אחד מישראל לעבד עבודה זרה
יג:טו	תסג.	מצות חקירת העדים היטב
יג:ז	תסד.	שרפת עיר הנדחת ולהרג אנשיה
יג:ז	תסה.	שלא לבנות עיר הנדחת
יג:ח	תסו.	שלא להנות בממון עיר הנדחת
יד:א	תסז.	שלא להתגודד כמו עובדי עבודה זרה
יד:א	תסח.	שלא לקרר על מת
יד:ג	תסט.	שלא לאכל פסולי המקדשין
יד:יא	תע.	לבדק בסימני העף
יד:ט	תעא.	שלא לאכל שרץ העף
יד:כא	תעב.	שלא לאכל מבשר בהמה חיה ועוף שמתו מאליהן
יד:כב	תעג.	מצות מעשר שני
יד:כח	תעד.	להפריש מעשר עני
טו:ב	תעה.	שלא לתבע חוב שעברה עליו שביעית
טו:ג	תעו.	מצוה לנגש את הנכרי
טו:ג	תעז.	שישמיט כל הלואותיו בשביעית
טו:ז	תעח.	שלא יאמץ את לבבו על העני
טו:ח	תעט.	מצות צדקה
טו:ט	תפ.	שלא נמנע מלהלוות קדם שמטה

	דברים	
ז:א	תיד.	שלא למנות דין שאינו יודע בדיני התורה
ז:א	תסו.	שלא יירא הדין בדיו
	ואתחנן	
ה:ח	תטז.	שלא להתאוות ממון חברו
ו:ד	תיז.	מצות אחדות השם
ו:ה	תיח.	מצות אהבת השם
ז:א	תיט.	מצות תלמוד תורה
ו:ד	תכ.	מצות קריאת שמע שחרית וערבית
ו:ח	תכא.	מצות תפלין של יד
ו:ח	תכב.	מצות תפלין של ראש
ו:ט	תכג.	לקבץ מזוזה בפתחים
ו:טז	תכד.	שלא לנסות נביא אמת יותר מדאי
ז:ב	תכה.	מצות הרגת שבעה עממין
ז:ב	תכו.	שלא לחן ולרחם על עובר אלילים
ז:ג	תכז.	לא להתחתן בעובדי אלילים
	עקב	
ז:כה	תכח.	שלא להנות מצפוי עבודה זרה
ז:כו	תכט.	שלא להנות מתקרובת עבודה זרה
ח:ח	תל.	לברך את השם אחר אכילת המזון
י:ט	תלא.	מצות אהבת גרים
י:כ	תלב.	מצות יראת השם
י:כ	תלג.	מצות תפילה
י:כ	תלד.	להדבק בחכמי התורה
י:כ	תלה.	להשבע בשמו יתברך באמת
	ראה	
יב:ב	תלו.	לאבד עבודה זרה ומשמייה
יב:ד	תלז.	שלא לאבד דברים שנקרא שמו יתברך עליהם
יב:ה	תלח.	שיביא כל נדריו ברגל ראשון
יב:יג	תלט.	שלא להקריב קרבן חוץ לעזרה
יב:יד	תמ.	מצוה להקריב כל הקרבנות בבית הבחירה
יב:טו	תמא.	לפדות קדשים שנפל בהם מום
יב:ז	תמב.	שלא לאכל מעשר שני של דגן חוץ לירושלים
יב:ז	תמג.	שלא לאכל מעשר שני של תירוש חוץ לירושלים
יב:ז	תמד.	שלא לאכל מעשר שני של יצהר חוץ לירושלים

יח:טו	מצוה לשמע אל נביא האמת	תקטז.
יח:כ	שלא להנבא בשקר	תקיז.
יח:כ	שלא להתנבא בשם עבודה זרה	תקיח.
יח:כב	שלא נירא מהריגת נביא השקר	תקיט.
יט:ג	מצוה להכין שש ערי מקלט	תקכ.
יט:כא	שלא לחוס על הרוצח וחובל	תקכא.
יט:יג	שלא להסיג גבול	תקכב.
יט:טו	שלא יקום דבר העדות בעד אחד	תקכג.
כה:א	לעשות לעד זומם כאשר זמם	תקכד.
ז:כו	שלא לערץ ולפחד במלחמה	תקכה.
כ:ה-ז	מצוה למשח כהן למלחמה	תקכו.
	לשלח שלום לערים שצרים עליהן	תקכז.
כ:טז	שלא להחיות נשמה משבעה עממין	תקכח.
כ:יט	שלא להשחית אילני מאכל	תקכט.
כא:א	לערף את העגלה בנחל	תקל.
כא:ד	שלא לעבד ולזרע באותו קרקע	תקלא.
	כי תצא	
אי:אכ	לדון דין יפת תאר ככתוב בתורה	תקלב.
כא:יד	שלא למכר יפת תאר	תקלג.
כא:יד	שלא להעבידה אחר שבעלה	תקלד.
כא:כב	לתלות המחייב לתלות	תקלה.
כא:כג	שלא להלין התלוי	תקלו.
כא:כג	לקברו בו ביום וכן כל המתים	תקלז.
כב:א	להשיב אבדה לישראל	תקלח.
כב:ג	שלא להעלים עיניו ממנה	תקלט.
כב:ד	שלא להניח בהמת חברו נופלת תחת משאה	תקמ.
כב:ד	לטען המשא שנפל עם חברו	תקמא.
כב:ה	שלא תלבש אשה עדי איש	תקמב.
כב:ה	שלא ילבש איש מלבושי אשה	תקמג.
כב:ו	שלא לקח אם על בנים	תקמד.
כב:ז	לשלח האם אם לקחה על הבנים	תקמה.
כב:ח	מצות מעקה	תקמו.
כב:ח	שלא להניח מכשול	תקמז.
כב:ט	שלא לזרע כלאים בכרם	תקמח.
כב:ט	שלא לאכל כלאי הכרם	תקמט.
כב:י	שלא לעשות מלאכה בשני מיני בהמות	תקנ.

טו:יג	שלא לשלח עבד עברי ריקם	תפא.
טו:יד	להעניק לו בצאתו לחפשי	תפב.
טו:טו	שלא לעבד בקדשים	תפג.
טו:יט	שלא לגזז הצמר בקדשים	תפד.
טז:ג	שלא לאכל חמץ אחר חצות	תפה.
טז:ד	שלא להותיר מקרבן חגיגה עד יום שלישי	תפו.
טז:ה	שלא להקריב קרבן פסח בבמת יחיד	תפז.
טז:יד	מצוה לשמח ברגלים	תפח.
טז:טז	להראות ברגלים בבית הבחירה	תפט.
טז:טז	שלא נעלה לרגל בלא קרבן	תצ.
	שופטים	
	למנות שופטים ושוטרים	תצא.
טז:כא	שלא לטע אשרה	תצב.
טז:כב	שלא להקים מצבה	תצג.
יז:א	שלא להקריב קרבן בעל מום עובר	תצד.
יז:י	לשמע בקול בית דין בכל זמן	תצה.
יז:יא	שלא לסור מדבריהם	תצו.
יז:טו	למנות מלך מישראל	תצז.
יז:טו	שלא להקים עלינו מלך נכרי	תצח.
יז:טז	שלא ירבה המלך סוסים	תצט.
יז:טז	שלא לשכן בארץ מצרים לעולם	תק.
יז:יז	שלא ירבה לו המלך נשים	תקא.
יז:יז	שלא ירבה לו המלך כסף וזהב	תקב.
יז:יח	שיכתב המלך ספר תורה שני לעצמו	תקג.
יח:א	שלא ינחל שבט לוי בארץ ישראל	תקד.
יח:א	שלא יקח שבט לוי חלק בבזה	תקה.
יח:ג	לתת זרוע ולחיים וקבה לכהן	תקו.
יח:ד	להפריש תרומה גדולה לכהן	תקז.
יח:ד	לתת לכהן ראשית הגז	תקח.
יח:ו	להיות הכהנים והלוים עובדים במקדש למשמרות	תקט.
יח:י	שלא לקסם	תקי.
יח:י	שלא לכשף	תקיא.
יח:י-יא	שלא לחבר חבר	תקיב.
יח:י-יא	שלא לשאל בבעל אוב	תקיג.
	שלא לשאל בידעוני	תקיז.
יח:י-יא	שלא לדרש אל המתים	תקטו.

קפז.	להחזיר המשכון לבעלים בעת שצריך לו	כד:כה
קפח.	לתת שכר שכיר ביומו	כד:טו
קפט.	שלא יעיד קרוב זה אל זה	כד:טז
קצ.	שלא להטות משפט גר ויתום	כד:יז
קצא.	שלא למשכן בגד אלמנה	
קצב.	להניח לעניים השכחה	כד:יט
קצג.	שלא ישוב לקחת השכחה	כד:יט
קצד.	מצוה להלקות רשע	כה:ב
קצה.	שלא להוסיף להכותו	כה:ג
קצו.	שלא לחסם בהמה בשעת מלאכתה	כה:ד
קצז.	שלא תנשא היבמה לאחר עד שתחלץ	כה:ה
קצח.	מצות יבום	כה:ה
קצט.	מצות חליצה	כה:ט
תר.	מצוה להציל הנרדף בנפשו בנפשו של רודף	כה:יב
תרא.	שלא לחוס על הרודף	כה:יב
תרב.	שלא להשהות משקלות ומדות חסרות	כה:יג
תרג.	לזכר מה שעשה לנו עמלק	כד:כ
תרד.	למחות זרעו מן העולם	כה:יט
תרה.	שלא לשכח מה שעשה לנו	כה:יט
	כי תבוא	
תרו.	מצות קריאה על הבכורים	כו:ה
תריז.	מצות ודוי מעשר	כו:יג
תרח.	שלא לאכל מעשר שני באינות	כו:יד
תרט.	שלא לאכל מעשר שני	כו:יד
תרי.	שלא להוציא דמי מעשר שני אלא באכילה ושתיה	כו:יד
תריא.	מצוה ללכת ולהדמות בדרכי השם יתברך	כח:ט
	וילך	
תריב.	להקהיל כל ישראל בחג הסכות	לא:יב
תריג.	לכתב כל אחד ספר תורה לעצמו	לא:יט

תקנא.	שלא ללבש שעטנ	כב:יא
תקנב.	לשא אשה בכתבה וקדושין	
תקנג.	מצוה שתשב אשת מוציא שם רע	כב:יט
תקנד.	שלא יגרשנה כל ימיו	כב:יט
תקנה.	מצוה על בית דין לסקל המחיב	כב:כד
תקנו.	שלא לענש האנוס בחטא	כב:כו
תקנז.	מצות על האנוס שישא אנוסתו	כב:כט
תקנח.	שלא יגרשנה כל ימיו	כב:כט
תקנט.	שלא ישא סריס בת ישראל	כג:ב
תקס.	שלא ישא ממזר בת ישראל	כג:ג
תקסא.	שלא יבוא עמוני ומואבי בקהל השם	כג:ו
תקסב.	שלא לדרש שלומם במלחמה	כג:ז
תקסג.	שלא להרחיק אדומי דור שלישי מלבוא בקהל	כג:ח
תקסד.	שלא להרחיק מצרי דור שלישי	כג:ח
תקסה.	שלא יכנס טמא להר הבית	כג:יא
תקסו.	מצוה להתקין מקום להפנות בו	כג:יג
תקסז.	מצוה להתקין יתד לחפר בו	כג:יד
תקסח.	שלא להסגיר עבד שברח אל אדוניו	כג:טז
תקסט.	שלא להונות עבד הבורח אלינו מחוצה לארץ	כג:יז
תקע.	שלא לבעל אשה בלא כתבה וקדושין	כג:יח
תקעא.	שלא להקריב אתנו זונה ומחיר כלב	כג:יט
תקעב.	שלא יתן הלואה רבית לישראל	כג:כ
תקעג.	להלוות לנכרי ברבית	כג:כא
תקעד.	שלא לאחר נדריו יותר משלשה רגלים	כג:כב
תקעה.	לקיים מוצא שפתיו כמו שנדר	כג:כד
תקעו.	מצוה להניח השכיר לאכל מהמחבר שעשה בו	כג:כה
תקעז.	שלא יקה הפועל בידו יותר על אכילתו	כג:כה
תקעח.	שלא יאכל הפועל בשעת מלאכה	כג:כו
תקעט.	הרוצה לגרש את אשתו שיגרשנה בגט	כד:א
תקפ.	שלא יחזיר גרושתו משנשאת	כד:ד
תקפא.	שלא יצא החתן מביתו כל השנה אפילו לצרכי צבור	כד:ה
תקפב.	מצוה שישמח החתן עם אשתו שנה אחת	כד:ה
תקפג.	שלא ימשכן בחובו כלים שעושים בהם אוכל נפש	כד:ו
תקפד.	שלא לתלוש סימני צרעת	כד:ח
תקפה.	שלא למשכן בעל חוב בזרוע	כד:י
תקפו.	שלא למנע המשכון מבעליו העני	כד:יב

הקדמה לספר דברים פסוקים א-ה

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, בעבר הירדן - במדבר, בערבה מול סוף, בין פאכן ובין תפל, ולבן, נחצרת, ודי זקב. אחד עשר יום מחרב - דרך הר שעיר עד קדש ברנע. ויהי בארבעים שנה, בעשתי עשר חודש באחד לחודש, דבר משה אל בני ישראל, ככל אשר צנה יהוה אתו אלהים. אחרי הכתו את סיחון מלך האמורי אשר יושב בחשבון, ואת עוג מלך הבשן אשר יושב בעשתרת באדרעי. בעבר הירדן, בארץ מואב, הואיל משה באר את התורה הזאת. לאמר:

"דבר משה אל כל ישראל"

כדי?

"ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חודש
באחד לחודש"
"אחרי הכתו את סיחון מלך האמורי...
...ואת עוג מלך הבשן"

מתו?

"בעבר הירדן בארץ מואב"

איפה?

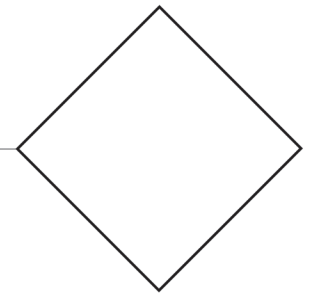
"אלה הדברים אשר דבר משה"
"דבר משה אל כל ישראל ככל אשר
צוה ה' אותו אליהם"
"הואיל משה באר את התורה"

מה?

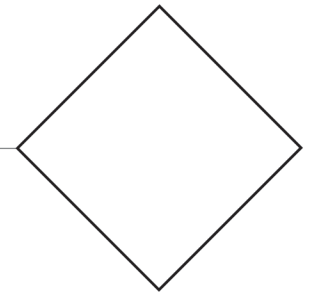
למה?

למה הוכיח את בני?
למה באר את התורה?
למה מצות חדשות?
(הקדמת הרמב"ן)

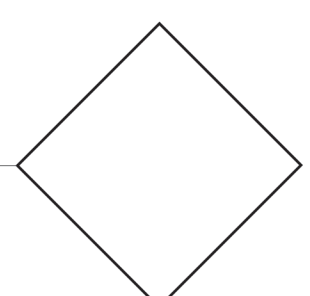
הספר הזאת ענינו ידוע שהוא משנה התורה, יבאר בו משה רבינו לדור הנכנס בארץ רב מצות התורה הצריכות לישראל. ולא יזכיר בו דבר בתורת הכהנים, לא במעשה הקרבנות, ולא בטקרת הכהנים ומעשיהם, שכבר ביאר אותם להם, והכהנים זריזים הם לא יצטרכו לאזהרה אחר אזהרה.

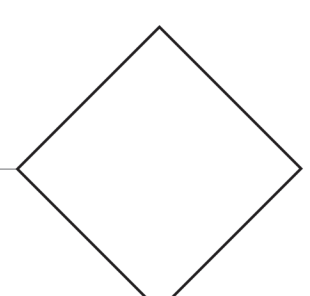
אבל בישראל יחזיר המצות הנוהגות בהם, פעם להוסיף בהן ביאור, ופעמים שלא יזכיר אותן רק להזהיר את ישראל ברב אזהרות, כמו שיבאו בספר הזה בענייני עבודה זרה אזהרות מרובות זו אחר זו, ותוכחות וקול פחדים אשר יפחיד אותם בכל ענשי העברות.

ועד יוסיף בספר הזה קצת מצות שלא נזכרו כלל, כגון היבום (להלן כה), ודין מוציא שם רע (להלן כב), והגרושין באשה (להלן כד), ועדים זוממין (להלן ט), וזולתם. וכבר נאמרו לו כלם בסני, או באהל מועד בשנה הראשונה, קדם המרגלים, כי בערבות מואב לא נתחדשו לו אלא דברי הברית כאשר נתפרש בו. ועל כן לא נאמר בספר הזה, "וידבר ה' אל משה לאמר, צו את בני ישראל", או "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם" מצוה פלונית. אבל לא נכתבו המצות בספרים הראשונים שידבר עם יוצאי מצרים, כי אולי לא נהגו באותן המצות רק בארץ אף על פי שהן חובת הגוף, כאשר בא בענין הנסכים (במדבר טו), או מפני שאינן תדירות, לא הזכירם רק בבגנים נוחלי הארץ.

וטרם שיתחיל בביאור התורה התחיל להוכיחם ולהזכיר להם עונותיהם, כמה ימרוהו במדבר, וכמה התנהג עמהם הקדוש ברוך הוא במדת רחמים. וזה להודיע חסדיו עמהם, ועוד שינכחו בדבריו שלא יחזרו לקלוקולם פן יספו בכל חטאתם, ולחזק לבם בהודיעו אותם כי במדת רחמים יתנהג עמהם לעולם, שלא יאמר אדם לא נוכל לרשת את הארץ כי אין אדם אשר לא יחטא, ומיד תהיה מדת הדין מתוחה כנגדנו ונאבד. ולכן הודיעם משה רבינו כי הקדוש ברוך הוא רחמן מלא רחמים, כי הסליחה והמחילה ממנו יתברך סיוע ועזר לבני אדם בעבודתו, וכענין שאמר הכתוב (תהלים קל ד) "כי עמך הסליחה למען תנרא."

הקדמה לספר דברים פסוקים א-ה

אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל, בעבר הירדן - במדבר, בערבה מול סוף, בין פאכן ובין תפל, ולבן, נחצרת, ודי זקב. אחד עשר יום מחרב - דרך הר שעיר עד קדש ברנע. ויהי בארבעים שנה, בעשתי עשר חודש באחד לחודש, דבר משה אל בני ישראל, ככל אשר צנה יהוה אתו אלהים. אחרי הכתו את סיחן מלך האמורי אשר יושב בחשבון, ואת עוג מלך הבשן אשר יושב בעשתרת באררעי. בעבר הירדן, בארץ מואב, הואיל משה באר את התורה הזאת. לאמר:

כדי?

מתו?

איפה?

מה?

למה?

למה הוכיח את בני?
למה באר את התורה?
למה מצות חדשות?

(הקדמת הרמב"ן)

למה?

למה הוכיח את בני?
למה באר את התורה?
למה מצות חדשות?

מצוות מבוארות

תוכחה

.1
.2
למשל: _____

.1
.2
.3

מצוות מחודשות

.1
.2
למשל: _____